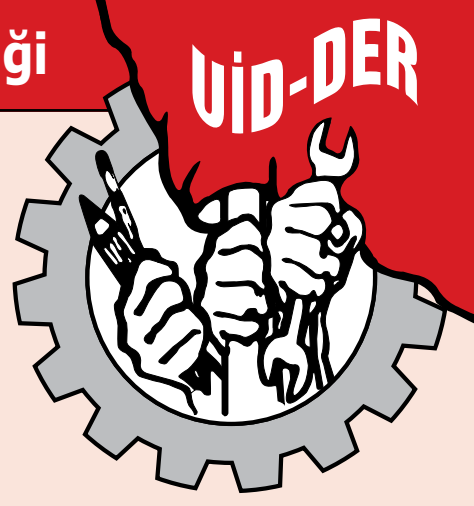

İŞÇİ DAYANIŞMASI

Uluslararası İşçi Dayanışması Derneği Bülteni • 15 Mayıs 2019 • No: 134

Omuz Omuza Verirsek Sermayenin Saldırılarını Durdurabiliriz!

Ekonomi Bakanı Albayrak'ın açıkladığı Yeni Ekonomi Programı, işçilerin değil patronların programıdır. Kıdem tazminatımız fona devredilerek yok edilmek, BES zorunlu hale getirilmek, emekçilerin sırtındaki vergi yükü daha da ağırlaştırılmak isteniyor. Sermaye sınıfının taleplerini yerine getiren bu siyasi iktidar, milyonlarca EYT'liye kulak tikiyor.

İşçiler, emekçiler, kardeşler!
Bugün işçilerin karşı karşıya kaldığı en büyük sorun, birlik olamamaktır. Kriz, hayat pahalılığı, eriyen ücretler, yoksulluk, işsizlik... Bunlar canımızı yakan sorunlardır. Ama tüm bu sorunların üstesinden gelemiyorsak, bunun nedeni birliğimizi ve dayanışmamızı güçlendiremiyor oluşumuzdur. Oysa haklarımızı korumak ve geliştirmek için örgütlenebiliriz. Biz kaderi bir olan

bir sınıfız, işçi sınıfıyız. Biz, hayatın her alanında emek veren, alın teri döken milyonlarız. Biz, emeğin sınıfıyız. Bizi birbirimize bağlayan sınıf kimliği ve sınıf kardeşliğimizdir. Sınıf kimliği, diğer tüm kimliklerin üzerine çıkararak birleştirici bir güce dönüşür. Türk ya da Kürt olabiliriz ama her şeyden önce işçiyiz, emekçiyiz. Sünni ya da Alevi olabiliriz ama her şeyden önce işçiyiz, emekçiyiz. Tek tek işçiler hangi düşünce ve

inanca mensup olurlarsa olsunlar, büyük işçi sınıfı ailesi içinde yer alırlar. Ve bu dev aile gücünü birleştirdiği zaman önüne çıkan engelleri aşır geçer.

Peki, şu anda işçi sınıfı neden tüm gücünü birleştiremiyor? Neden sınıf kimliği kuşatıcı ve birleştirici olamıyor? Çünkü işçi sınıfı yani büyük ailemiz egemenler tarafından bölünüp parçalanmış durumda. Geçmişten günümüze dek iktidar sahiplerinin yöntemi aynıdır: Denetim altında tutmak istedikleri toplulukları ya da yoksulları bölüp parçalamışlardır. Bölünmeyle birlikte aynı toplumun üyeleri birbirine yabancılaşır, birbirini anlamaz olur. Bölünmek, aslında dilsizleşmektir. Oysa insanın en üstün yanı dilini kullanarak anlaşması, organize olması ve en büyük sorunların üstesinden gelmesidir. Egemenler, işçi sınıfının evlatları birbirlerini anlamasın ve örgütlenmesin istiyorlar.

Kardeşler!

Tarih bilgisi, insanlar için pusuladır. Pusulası olmayanlar yollarını bulamazlar. Bu yüzden, bugünü anlamak için kısaca geriye gitmekte fayda var. Türkiye işçi sınıfının birliği, 12 Eylül 1980’de yapılan askeri darbeye parçalanmıştır. Darbe öncesinde işçi sınıfı örgütlü ve güçlüydü. İşçiler sınıf kimliği temelinde birleşmişlerdi; korkmuyor, kendilerini yalnız hissetmiyor ve haklarını almak için asla mücadele etmekten çekinmiyorlardı. En önemlisi, işçi sınıfı patronlar sınıfı karşısında psikolojik üstünlüğü elinde tutuyordu. O zamanın hükümetleri, işçi sınıfının haklarını hedef alan yasaları Meclis’ten geçirmiyorlardı. Çünkü yüz binlerce işçi anında üretimi durdurarak yanıt verebiliyordu.

İşte Kenan Evren liderliğindeki 12 Eylül askeri darbesi, bu durumu tersine çevirdi. Askeri yönetim mücadeleciler sendikaları kapattı ve işçilerin birliğini parçaladı. 3 Ekimde Kenan Evren’e bir mektup yazan Vehbi Koç, askeri darbenin liderine teşekkür ediyor ve o dönem işçileri birleştirmiş olan DİSK’in ezilmesini istiyordu. Bu sermayedara göre işçilerin birliğinin önü kesilmeliydi. Nitekim bu doğrultuda, işçi sınıfını bölüp parçalamak için dinsel, mezhepsel ve kültürel kimlikleri daha fazla kışkırtıp öne çıkardılar. Sendikalaşmak, hakkını aramak kötülendi, suçmuş gibi gösterildi. Mücadeleciler sendikacılar ve işçiler karalandı, “terörist” muamelesi yapıldı. Böylece eski deneyimli işçi kuşakları geri çekilirken, yeni kuşak işçiler bu yalan ve safsatalarla büyüdü. Zaman içinde hak arama bilinci zayıfladı, diplere vurdu.

Egemenler, medyayı da kullanarak öylesine kara propaganda yürüttüler ki, kimi işçiler kendi örgütleri olan sendikalara üye olmaktan korkar hale geldi. “Başınıza bir iş gelir” denerek işçiler korkutulmak, hak arama mücadelesinden uzak tutulmak istendi. İşçi sınıfının birliği

zayıfladıkça, iktidar sahiplerinin kara propagandası daha fazla etkili oldu. Meselâ bugünkü siyasi iktidar, yani AKP, yıllardır toplumu yapay temelde kutuplaştırıyor. İnsanların dini inançlarını, kültür ve ahlak anlayışlarını, başörtüsünü istismar ediyor. Muhalefeti ve muhalif kesimleri vatan haini ilan etmekten geri durmuyor. Yandaş medya, zehir saçan, nefret ve kin kusan bir dil kullanıyor. İnsanlar birbirlerinden nefret etsin, düşünmesin, sorgulamasın, karşı tarafı dinlemesin, anlamasın isteniyor. Böylece aynı tezgâhta çalışan ve birlikte sömürülen işçiler, bu şekilde bölünüp parçalanıyor.

Kardeşler!

Siyasi iktidar, sonuçlarını tanımayarak yenilettiği İstanbul seçimleri üzerinden kutuplaştırma siyasetine devam ediyor. İktidar eliyle kışkırtılan bu kutuplaşma, sahte bir kutuplaşmadır. İktidar sahipleriyle işçilerin çıkarı bir ve aynı olamaz. İşçilerin bu sahte kutuplaşma tuzağına düşmesi, kendi sınıf kimliklerini unutmaları ve iktidar sahiplerinin diliyle konuşmaları anlamına gelir. Nitekim bugün pek çok işçi, kendi konumunu unutup iktidarın ya da yandaş medyanın diliyle konuşuyor, muhalefet partilerini destekleyen arkadaşlarını suçlayabiliyor. Muhalif işçiler de aynı şekilde cevap veriyor, onları koyun olmakla itham ediyor. Böylece aynı tezgâhta çalışan işçiler birbirlerini anlamıyor, dinlemiyorlar. Çünkü aynı dili, işçi sınıfının dilini konuşmuyorlar. Bu yüzden birbirlerine karşı kör

ve sağır olabiliyorlar.

Bu sahte kutuplaşmayı aşmanın yolu, haklarımız temelinde birleşmekten geçiyor. Unutmayalım kardeşler, siyasi iktidar ve patronlar sınıfı karşımızda birleşmiş durumda. Ekonomi Bakanı Albayrak’ın açıkladığı Yeni Ekonomi Programı, işçilerin değil patronların programıdır. Kıdem tazminatımız fona devredilerek yok edilmek, BES zorunlu hale getirilmek, emekçilerin sırtındaki vergi yükü daha da ağırlaştırılmak isteniyor. Sermaye sınıfının taleplerini yerine getiren bu siyasi iktidar, milyonlarca EYT’liye kulak tıkıyor. Sadece son bir yılda 1 milyon 376 bin kişi işsizliğin kucağına itildi. Resmi rakamlara göre bile işsiz sayısı 4 milyon 730 bine yükselmiştir. İşsizlik çaresizlik, değersizleşme, psikolojik sorunlar ve toplumsal yıkım demektir.

Tüm işçiler olarak sahte kutuplaşmaya ve bu iktidarın haklarımıza saldırmasına HAYIR demeliyiz! Gerçek sorunlarımızın üzerinin örtülmesine izin vermemeliyiz. Biz birleşmeden, omuz omuza vermeden bu gidişata dur diyemeyiz. Bizi birleştirecek olan sınıf kimliğimiz ve sınıf kardeşliğimizdir. Öyleyse işçi sınıfının bayrağı altında toplanalım, örgütlenelim, haklarımız için mücadele edelim! ■

Cargill

Cem Bialetti

Kale Kayış

Sibaş

TÜPRAŞ

Lipton

Tek Çıkış Yolu Mücadele!

İşçiler, birçok kentte hak gasplarına ve ekonomik krizin faturasının kendilerine ödetilmek istenmesine karşı tepkilerini dile getiriyorlar. İşten çıkarmalara ve sendikal hakların tanınmamasına karşı işçilerin direnişi devam ediyor.

TÜPRAŞ: Koç Holding patronlarının ve işveren örgütü KIPLAS'ın dayatmacı tutumları yüzünden toplu sözleşme sürecinin tıkandığı TÜPRAŞ'ta işçilerin eylemleri devam ediyor. İzmir, Kocaeli, Kırıkkale ve Batman'daki rafinerilerinde çalışan 4300 işçi, kazanılmış haklarına göz dikilmesini, 3 yıllık toplu sözleşme dayatılmasını, mazeret izinlerinin azaltılmak ve vardiya sisteminin değiştirilmek istenmesini kabul etmiyor. Petrol üretimi sektöründe grev yasağına yaslanan patronun dayatmalarına karşı bütün rafinerilerde eş zamanlı eylemler gerçekleştiriyorlar. Haklarının gasp edilmesine izin vermeyeceklerini söyleyen işçiler, 16 Mayıs'ta işyerini terk etmeme eylemi başlattı. Tanker doldurmayı durduran işçilerin eylemi devam ediyor.

Kale Kayış: İstanbul Silivri'de üretim yapan Kale Kayış işçilerinin direnişi 6 Marttan bu tarafa devam ediyor. İşçiler Petrol-İş Sendikasında örgütlenmiş ve işçilerin sendikalaşmasını hazmedemeyen patron işten atma saldırısına başvurmuştu. Kötü çalışma koşulları, düşük ücretler, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin alınmaması nedenleriyle sendikalaştıklarını ifade eden işçiler, sendikal haklarının tanınmasını ve atılan işçilerin geri alınmasını talep ediyor.

Cem Bialetti: Kocaeli'de Birleşik Metal-İş'in örgütlü olduğu Cem Bialetti fabrikasında toplu sözleşme gö-

rüşmelerinde anlaşma sağlanamaması üzerine işçiler 8 Mayıs'ta greve çıktı. Görüşmelerde sendikanın 4 lira 40 kuruş zam talebini kabul etmeyen patron, 1 lira 60 kuruş zam dayattı. Bunun üzerine 100 işçi, grev kararı alarak üretimi durdurdu.

Lipton: "Çay sektöründe yüzde 20 küçülmeye gidiyoruz" diyen Unilever, üç çay fabrikasından biri olan Artvin Arhavi'deki Lipton Çay Fabrikasını kapatma kararı almış ve işçiler işsiz kalmıştı. İşten atılmalarıyla birlikte direnişe geçen Tek Gıda-İş üyesi işçiler, patrona geri adım attırmayı başardı. Tek Gıda-İş Sendikası Yönetim Kurulu tarafından yapılan yazılı açıklamaya göre, işçilerin verdiği mücadele neticesinde geri adım atan fabrika yönetimi, işten atılan işçileri Rize'de bulunan diğer iki çay fabrikasında çalıştırmayı ve Arhavi'deki üreticilerden çay alımlarına devam etmeyi kabul etti.

Sibaş: Tek Gıda-İş Sendikası üyesi Sibaş işçilerinin kölelik koşullarına ve işten atmalara karşı 28 Aralık'ta başlattığı direniş devam ediyor. İşçiler Aydın Söke'deki fabrikanın önünde kurdukları direniş çadırlarında sürdürdükleri mücadeleyi, sendikalı olarak işe alınana dek sürdürmekte kararlı olduklarını ifade ediyorlar.

Cargill: Bursa'daki Cargill fabrikasında Tek Gıda-İş Sendikasında örgütlendikleri için işten çıkarılan 14 işçinin direnişi, 17 Nisanda birinci yılını doldurdu. Direnişçi işçiler çeşitli eylemlerle seslerini duyurmaya devam ediyorlar. 17 Mayıs'ta patron çalışanlara Yalova Hilton Garden Inn Otel'de iftar verirken, direnişin 395. gününde olan direnişçi işçiler de otelin kapısının önünde eylem yaptılar ve oruçlarını burada açtılar. ■

Şiir ve Marşlarla 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi

Onaltı Haziran yüz bin işçi yürüdü heyyyy...

15-16 Haziran 1970 tarihinde ayağa kalkan işçiler için yazılan *16 Haziran İşçi Marşı* bu mısralarla başlıyor. Türkiye işçi sınıfının yüz binler olup bir araya geldiği, sel olup aktığı, hak ve özgürlüklere sahip çıktığı, patronları korkuttuğu şanlı direniş günleridir 15-16 Haziran. Bu iki koca günde "İstanbul işçilerin İstanbul'u olmuştu." Gebze'den yola çıkan işçilere Kartal ve Maltepe'deki işçiler de katılıyordu. Hedefleri Avrupa yakasındaki sınıf kardeşleriyle birleşmekti... Avrupa yakasındaysa Eyüp-Topkapı ve Levent-Mecidiyeköy yönündeki iki büyük yürüyüş kolunda yine aynı talepler, aynı heyecan ve aynı ruh vardı. İşçiler sabahın ilk ışıklarıyla yürüyüşe geçmiş, İstanbul'u patronlara dar etmişlerdi.

İşçi yürüyor baştan

Fabrika dağdan taştan

Galiptir her savaştan

Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey

Patronların kafasına vura vura hey

49 yıl önce işçiler, İstanbul'un ana caddelerine inmiş, kol kola sloganlarla, alkışlarla yürüyorlardı. Büyük direnişin haberi dilden dile dolaşmış ve sabah başlayan yürüyüşe 113 işyerinden 75 bin işçi katılmıştı. Açlık, yorgunluk, işten atılma korkusu, polis barikadı ve daha nice engel işçilerin direnişini kıramamıştı. Çünkü haksızlığa uğramışlardı. Çünkü artık yeter diyorlardı. Çünkü çocuklarının geleceği söz konusuydu. Çünkü sendikaları DİSK'in kapatılmasına hayır diyorlardı. Ertesi gün, 16 Haziran günü bu kez 168 fabrikadan 150 bin işçi cesaretle, gururla yürümeye devam etti. Durumun ciddiyetini anlayan hükümet, derhal vapur seferlerini iptal etti. Haliç köprüsünü açtırarak işçilerin köprüden karşı yakaya geçmelerine engel oldu. Egemen güçler paniğe kapılmıştı.

Yıl 1970 işçi ayaklanıyor

Meydanlara sığmıyor

Patronlar kaçıyor

Şalteri indirdiler

Tezgâhı durdurdular

Fabrikalardan akıp

Kol kola yürüdüler

Bunu duyan patronlar

Köprüleri kestiler

Korku sardı beyleri

Ülkeyi terk ettiler

Bu yol işçinin yolu

Alın teriyle dolu

Gücümüz birliğimizdir

Kimse bozamaz onu

Türkiye'de işçi mücadelesi 60'lara kadar bastırılmıştı. Türk-İş tek işçi konfederasyonuydu ve devlet eliyle kurulmuştu. Yani 1952'den itibaren yasal bir sendika vardı fakat işçilerden yana değildi. İşçiler boyun eğmeye zorlanıyordu ve düzen böyle sürüp gitsin isteniyordu. Bir sendika yasası vardı fakat göstermelikti ve işçilerden yana hükümler içermiyordu. Fabrikada işçiler grev kararı alsın hemen kapı dışarı ediliyorlardı. Fakat buna rağmen fabrikalarda örgütlenen, mücadelecî sendikal anlayışı savunan ve geleceğe dair umudunu yitirmeyen bilinçli işçiler de vardı. Saraçhane mitingi, Kavel Grevi ve nihayet DİSK'in kuruluşu işçilerin korkularını aşmaya başladığını, büyük eylemlerin yakın olduğunu gösteriyordu. Büyük fırtına yaklaşırken işçilerin kendilerine, örgütlerine ve mücadelelerine olan güvenleri artıyordu. İşte 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişine giden yol böyle açılmıştı.

Onaltı Haziran genel direniş

Burjuvaziye, tüm sömürüye

Nasırhı ellerin yumruğu bugün!

Hükümet, işçi hareketinin yükselişini engellemek için sendikalar yasasını düzenlemek istiyordu. Dönemin Çalışma Bakanının ifadesiyle bu yasa mücadelecî sendika olan DİSK'in "çanına ot tıkayacaktı." Amaç DİSK'i bitirmekti. Oysa işçiler buna izin vermeyecekti. Türkiye işçi sınıfı gerçek anlamda sendikal örgütlenmeyi ilk kez DİSK

sayesinde öğrenmişti. Grev, işgal ve boykotun bir hak olduğunu DİSK ve kurucu önderi Kemal Türkler sayesinde kavriyordu. Sermaye ve hükümetlerden dilenerek, uzlaşarak, rica ederek hak alınamazdı. İşçiler, üreten ve alın teri döken büyük bir sınıfın parçası olduklarını görüyorlardı. 15-16 Haziran'da barikatların üstüne üstüne yürüyen işçiler, işte böylesi aşamalardan geçerek güçlenmişlerdi.

İşçi köylü el ele

Engel boştur bu sele

Amele ırgat köle

Geliyoruz zincirleri kıra kıra hey...

Patronların kafasına vura vura hey

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi karşısında patronlar hükümetin devreye girmesini istedi. Patronların imdadına koşan hükümet zırhlı birlikleri, askerleri ve polis barikatlarını işçilerin önüne diktiğinde, işçiler kurulan barikatları yara yara geçtiler. Büyük patronlar korkuyla İstanbul'dan kaçtılar. Hükümetse 16 Haziran gecesi sıkıyönetim ilan etti ve sokağa çıkma yasağı uyguladı. Fakat kısa süre içinde işçi düşmanı "yeni sendikalar yasası"nı iptal etmek zorunda kaldı. Yani tüm baskı ve yasaklamalara rağmen kazanan işçiler olmuştu.

Hâlâ durur o akşam, belleklerinde, mayalanır durur, birlikte bakmanın derinliğiyle, önüne geçilmez coşkusuyla, birlikte yürümenin, bir ağızdan söylemenin güzelliğiyle bir şarkıyı, birlikte sahip çıkmanın bir öfkeye

bir hesabı birlikte ödetmenin
"düşen kalır, bırakın ağlamayı"
demenin kutsal ve hüznü aleviyle
yaşayıp durur o haziran akşamı.

Bu direniş sonrasında DİSK fabrikalarda örgütlenerek büyümeye devam etti. İşçilerin bu büyük yürüyüşünün yarattığı muazzam etki 12 Mart 1971 darbesine rağmen kırlamadı. İşçilerin kararlı mücadeleleri toplumun öğrenciler, kadınlar, yoksul köylüler gibi değişik kesimlerinin de kendine güvenini arttırmış, örgütlenme ve hak arama mücadelesi daha da büyümüşü.

Güneşin türküsü bu hey hey hey hey hey

İşçinin kavgası bu hey hey hey hey hey

Aylardan hazırandı hey hey hey hey hey

İşçiler tarih yazdı hey hey hey hey hey

15-16 Haziran Genel Direnişi işçilerin birliğini, gücünü ve mücadelesini gösterir. Hak gasplarını, durdurmanın yolu birleşik mücadeleden geçiyor. 15-16 Haziran, bu topraklarda yaşanmış en büyük işçi eylemlerinden biridir. Üstünden neredeyse yarım yüzyıl geçmesine rağmen, işçi sınıfının bu büyük direnişini hafızalarımızda canlı tutmaya ihtiyacımız var. 15-16 Haziran, tarihine sahip çıkan işçilere cesaret ve ilham vermeye devam ediyor. Bu büyük direniş anlatan şarkılar, marşlar, şiirler, mücadeleciler işçilerin dilinden ve yüreğinden yayılıyor. Egemenlerin tüm kara çalmalarına rağmen bu büyük direnişin ruhu ÜİD-DER gibi mücadeleciler işçi örgütlerinde taze tutuluyor.

Yaşasın 15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi! ■

Sermayenin Saldırıları Hız Kesmiyor, İşçiler ise Mücadele Diyor!

1 Mayıs'ta dünya işçi sınıfı "sömürüye son" diye haykırdı

İşçi Sınıfının Uluslararası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü 1 Mayıs dünyanın dört bir yanında coşkuyla kutlandı. İşçi sınıfının 130 yıldır aynı ruh ve coşkuyla alanlara çıkma geleneği bu yıl da bozulmadı. 1 Mayıs gösterilerinde işçiler dünyayı sarsan krizin sermayenin eseri olduğunu vurguladılar. Faturayı ödemeyi reddettiklerini dile getirdiler. "Köle değil, işçiyiz" dediler ve kapitalist sömürüye karşı mücadele edeceklerini ortaya koydular.

Endonezya, Rusya, Filipinler, Bangladeş, İspanya, Güney Kore, Hong Kong, Fransa gibi ülkelerde oldukça kalabalık mitingler gerçekleştirildi. Hindistan, Irak, Kenya, Danimarka, Avusturya, Yunanistan, İsviçre, Filistin, Pakistan, Tayvan, Almanya, Güney Afrika, Şili, Kolombiya ve daha pek çok ülkede de işçiler alanlara çıktı ve düşük ücretlere, güvencesiz çalışmaya, işsizliğe, hayat pahalılığına karşı öfkelerini haykırdılar. Mitinglerde kadınların, göçmenlerin, mültecilerin, çocuk işçilerin sorunları da unutulmadı. Dünya işçi sınıfının sömürsüz bir dünya özlemi sloganlara yansdı.

Fransa: Kamu emekçilerinden hak gasplarına karşı grev

Fransa'da aylardır devam eden eylemlere rağmen, Macron hükümeti işçilere yönelik yeni hak gaspları anlamına gelen "reformları" ardı ardına sıralıyor. 2020'ye kadar yaklaşık 120 bin işçinin işini kaybetmesine yol açacak yeni tasarının onaylanması halinde, kamu hizmetlerinde fon kesintileri yapılacak, esnek, güvencesiz çalışma

biçimleri ve bireysel sözleşmeler yaygınlaştırılacak.

İşçiler, işten atmaların ve esnek çalışmanın önünü açan bu tasarıya 9 Mayıs'ta ülke genelinde gerçekleştirdikleri bir grevle karşılık verdiler. Grevin çağrısını yapan 9 sendika toplam 5,5 milyon işçiyi temsil ediyor. Sağlık, eğitim, ulaşım gibi sektörlerde greve çıkan işçiler, aynı zamanda buldukları şehir merkezlerinde gösteriler düzenlediler. Ülke genelinde yapılan eylemlere 250 binden fazla işçi katıldı. Grevin en etkili olduğu havayolunda, hava kontrol memurları 35 saat boyunca iş bıraktı. 9 Mayıs'ta başlayan grevler, bir sonraki güne uzadı. Tatil sezonuna denk gelen grev nedeniyle yaklaşık 75 bin yolcu etkilenirken, iç ve dış hatlarda yüzlerce uçuş iptal edildi, bazı uçuşlarda gecikmeler yaşandı.

Tasarruf önlemleri adı altında birbiri ardına saldırı programlarını devreye sokan Macron hükümeti, Fransız işçi-emekçiler arasında giderek artan bir hoşnutsuzluk yaratıyor. Sermaye lehine düzenlemeler sonucunda alım gücü düşen işçiler ülkenin dört bir yanında hayat pahalılığına karşı mücadele yürütüyor. Temel hizmetlerin verildiği kamu sektörünün özel şirketlerin yönetimine devredilmesinin kabul edilemeyeceğini ifade ediyorlar.

ABD: Uber sürücülere: "İşçiyiz, haklarımız tanınsın!"

Uber'e bağlı olarak çalışan ulaşım işçileri dünya genelinde güvenli çalışma koşulları, daha yüksek ücret ve sendika hakları için mücadele ediyor. 8 Mayıs'ta ABD, İngiltere, Avustralya ve Güney Amerika'da sürücüler konakları kapatarak çalışmadı.

Uber gibi firmalar, çalıştırdıkları sürücülere "kendi he-

Fransa

ABD

sabına çalışan” olarak sınıflandırıyorlar. Bu yolla haftada 70-80 saate varan sürelerle çalıştırdıkları işçilerin haklarını yok sayıyorlar. Asgari ücret, fazla mesai, tazminat, işsizlik sigortası, ücretli hastalık izni veya işyeri giderleri gibi haklardan yoksun bırakılan ve sayıları yüz binlere ulaşan şoförler, işçi olduklarını kabul ettirmekte kararlı olduklarını vurguluyorlar.

Sendikali olmak ve toplu sözleşme hakkını kazanmak isteyen Uber sürücülere 9 Mayıs'ta Uluslararası Taşıma İşçileri Federasyonu ITF'in Londra'daki merkezinde buluştular. Sendika temsilcileri ile yapılan görüşmede, dünyanın dört bir yanındaki Uber sürücülere, şirketin toplu pazarlık ve sendika haklarına saygı duymasını, istihdam durumlarına bakılmaksızın tüm sürücüler için geçim ücreti ödemesini, iyi ve güvenli çalışma koşulları sağlamasını talep etmek için grevde oldukları belirttiler.

Brezilya: Eğitimde bütçe kesintisine hayır!

Brezilya'da binlerce kişi eğitimde yapılan bütçe kesintilerine karşı Rio de Janeiro'da bir protesto gösterisi

düzenledi. Bütçe kesintisi kararına tepki eylemleri Mayıs ayının başından bu yana sürüyordu ve eylemlere liseliler başta olmak üzere öğrenciler katılıyordu. 10 Mayıs'ta gerçekleşen eyleme öğrencilerin yanı sıra aileleri ve binlerce emekçi katıldı.

Hükümet tüm devlet üniversitelerinde, kamu eğitim kurumları ve liselerde %30 oranında bütçe kesintisi yapacağını duyurdu. Yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin burslarını iptal etti. Hem eğitim emekçileri hem de öğrenciler, zaten yetersiz olan bütçenin daha da kısılmasına öfkeli. Eylemlere katılanlar, faşist Başkan Jair Bolsonaro'nun demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırmasına, emekçilerin haklarına saldırmasına, gençlerin geleceğini karartmasına sessiz kalmayacaklarını belirtiyorlar.

Tüm ülkelerde olduğu gibi Brezilya'da da ekonomik kriz gerekçe gösterilerek tasarruf kılıfı altında kamu hizmetlerinde bütçe kesintileri yapılıyor. “Reform” adı altında işçi haklarına saldırılara girişiliyor. Dünyanın neresinde olursa olsun bu saldırılara geçit vermemek ancak işçi sınıfının örgütlü mücadelesi ile mümkün olacaktır. ■

Brezilya

İstanbul

Ankara

İzmir

Yüz Binler Haykırdı: Kıdem Tazminatıma Dokunma!

İşçi Sınıfının Uluslararası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü 1 Mayıs, Türkiye'nin dört bir yanında coşkuyla kutlandı. Toplumda yaratılan korku atmosferine rağmen, pek çok kentte işçiler ve emekçiler, aynı ruh ve coşkuyla taleplerini dile getirmek için meydanlarda buluştu. Bu topraklarda 1 Mayıs geleneğinin asla soldurulamayacağı bir kez daha berrak biçimde açığa çıktı. Türkiye'nin dört bir yanında meydanlara çıkan yüz binlerce işçi, kıdem tazminatının gasp edilmek istenmesine, zorunlu BES'e, hayat pahalılığına, işsizliğe, emeklilikte yaşa takılanların taleplerinin karşılanmamasına tepki gösterdi. Tüm alanlardan "krizin faturası patronlara" sloganı yükseldi.

Kocaeli

İşçi Sınıfının Coşkusu, Disiplini ve Sömürüye Karşı Talepleri ÜİD-DER Kortejinde Can Buldu

İşçilerin mücadele örgütü ÜİD-DER, coşkulu ve disiplinli kortejiyle İstanbul Bakırköy'de düzenlenen 2019 1 Mayıs'ında yerini aldı. Tüm sektörlerden işçilerin; liselerden, üniversitelerden, fabrikalardan gençlerin; emekçi kadınların, işçi çocuklarının bulunduğu kalabalık taleplerini haykırdı, mücadele şarkıları söyledi. ÜİD-DER'li işçiler, dünya işçi sınıfının birlik ve kardeşlik bayrağı altında bir araya geldiği 1 Mayıs'ın unutturulamayacağını, 1 Mayıs geleneğinin soldurulamayacağını ortaya koydular. ÜİD-DER, işçi sınıfının kırmızı rengini 1 Mayıs alanına taşıdı. Alandaki disipliniyle, 1 Mayıs'ın anlamına yaraşan kararlı ve coşkulu kortejiyle göz doldurdu.

UID-DER kendi programını yaptı

Her sene olduğu gibi bu sene de toplanma alanında coşkulu bir 1 Mayıs programı gerçekleştirildi. Program başlarken 1 Mayıs'ta ve işçi sınıfının sömürsüz bir dünya için yürüttüğü kavgada kaybettiğimiz tüm sınıf kardeşlerimiz anıldı. "Asya'dan Amerika'ya, Afrika'dan Avrupa'ya dünya işçi sınıfına selam olsun. Cezayir ve Sudan'da ayağa kalkan, diktatörleri devirmek için mücadele eden milyonlara selam olsun" dendi.

Program boyunca işçi sınıfının mücadele şarkıları çalındı, şiirler okundu, marşlar söylendi, coşkuyla halaya duruldu. Yapılan konuşmalarda işçi sınıfının talepleri öne çıkartıldı: "Biz vergilerin tabana değil tavana yayılmasını istiyoruz. Kıdem tazminatı hakkımızdır, hakkımızı yedirmeyeceğiz diyoruz. Zorunlu BES'e HAYIR diyoruz. İşsizlik fonunun yağmalanmasına son verin diyoruz! Biz üreten milyonlarız, biz işçi sınıfıyız. Bu yüzden egemenlerin oyunlarına karşı uyanık olmalıyız. Biz emekçilerin yapay temelde kutuplaştırılması-

na, bölünüp parçalanmasına HAYIR diyoruz. Biz baskı rejimine HAYIR diyoruz. Biz halkların düşmanlaştırılmasına HAYIR diyoruz. Grevlerin yasaklanmasına, siyasal yasaklara, sendikal baskılara, demokratik hakların ortadan kaldırılmasına HAYIR diyoruz! Biz işçi sınıfının birliğini ve halkların kardeşliğini savunuyoruz."

UID-DER korteji, gelenek haline geldiği üzere disiplinini hiç bozmadan miting alanından ayrıldı. Geri dönüş yolunda slogan ve marşlarını sürdürdü. Şişli Meydanı, Avusturya İşçi Marşı, UID-DER Marşı, Çav Bella gibi marşlar coşkuyla ve gür bir sesle söylendi. UID-DER'li işçiler ve gençler, bir kez daha 1 Mayıs coşkusunu yaşadıkları için, 1 Mayıs'a, işçi sınıfının mücadele geleneğine sahip çıktıkları için gurur duyduklarını belirttiler. 130 yıldır gelenekselleşen İşçi Sınıfının Uluslararası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü 1 Mayıs'ın verdiği coşkuyla örgütlenmeye devam edeceklerini vurguladılar. ■

Sudan'da Emekçi Kadınlar Ekmek ve Özgürlük Mücadelesinde Önde!

*Başında örtüsüyle işçi kadınlar
elleri yumruk yürekleri anacan
sokaklar caddeler / yollar ve yollar
ekmek diyorlar emek diyorlar hak diyorlar
"kahramanlık en çok onlara yakışıyor"*

Sudanlı emekçiler, geçtiğimiz Aralık ayında sokağa döküldüler. Çünkü artık sabırları taşmıştı. Başlarında tam 30 yıldır bir diktatör vardı. Enflasyon %100'ü aşmış, başta ekmek olmak üzere gıda ürünlerine ve akaryakıtta peş peşe gelen zamlar yaşamı çekilmez kılmıştı. Ekmek zammına, yoksulluğa, işsizliğe karşı başlayan eylemler, hızla başkente ve diğer bölgelere yayıldı. Halk, sadece ekmek değil demokrasi ve özgürlük de istediğini haykırmaya başladı. Sudanlı işçi ve emekçiler bu taleplerinin mümkün olması için diktatör Ömer El Beşir'den ve zorba rejiminden kurtulmaları gerektiğini anladılar. Emekçi halk aylarca sürdürdükleri eylemlerle 30 yıldır ülkeyi zorbalıkla yöneten devlet başkanı Ömer El Beşir'in iktidarını sonunda devirdi. Şimdi demokratik hakları ve özgürlükleri için mücadele etmeyi sürdürüyorlar.

Sudan'da sokakları dolduran kalabalıkların büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Çünkü Sudanlı kadınlar El Beşir rejimi altında büyük baskılara maruz kaldılar. Çıkarılan yasalarla hem sosyal hayattan hem de çalışma hayatından koparıldılar. Ömer El Beşir'in askeri rejiminde "Kamu Düzeni Yasası" adıyla bir yasa çıkarıldı. Bu yasaya göre pantolon giyen, başı açık olan, düğün ya da konserlerde "ahlâka aykırı şarkılar" söyleyen ve yanında erkek bulunmadan dışarı çıkan kadınlar cezalandırıldı. Rejim bu yasayı muhalif kadınları tutuklamak için kullandı. Yasa aracılığıyla kadınlar çalışma hayatından koparıldı, eve hapsedildi. Kadınların karşı karşıya kaldığı bu ayrımcılık ve iç savaş boyunca maruz kaldıkları tecavüz, zulüm ve ölüm onları rejime karşı daha öfkeli ve isyankâr hale getirdi.

İşte bu nedenle Sudan'da rejime karşı protestoların simgesi olan genç bir kadın kendisini dinleyen ve "Devrim" diye haykıran halka Sudanlı şair Azhari Mohamed'in bir dizesiyle şöyle sesleniyordu: "Mermi öldürmez, insanların sessizliği öldürür."

Bu gerçeği yaşayarak öğrenen Sudanlı emekçi kadın-

lar, tüm baskı ve zorluklara rağmen mücadelede yerlerini aldılar. Sokaklarda, meydanlarda seslerini yükselttiler. İşçi kadınlar grev yaptılar. Evlerinden çıkamayan kadınlar protestocuları evlerine alarak polisten korudular, yaşlı kadınlar ellerine aldıkları tava ve tencerelerle ses çıkararak protestoculara cesaret, rejim güçlerine huzursuzluk verdiler. Engelli bir kadın protestoculara tekerlekli arabasıyla su taşıdı. Kadınlar rejimin askerlerine karşı her yerde erkeklerle yan yana hatta daha da öne çıkarak özgür bir yaşam için mücadele ettiler, etmeye de devam ediyorlar.

Sudan'da kadınların ekmek ve özgürlük mücadelesi bugün başlamadı. Kadınlar sömürücülere, iç savaşa ve ekonomik, sosyal, siyasal haklarını gasp edenlere karşı yıllarca mücadele yürüttüler. Sudan sokaklarında özgüven ve cesaretle rejime karşı savaşan kadınlar, sömürücülere karşı halk ayaklanmalarında öne çıkmış kadınların yolundan gidiyorlar. Kadınların oy hakkı, eşit işe eşit ücret ve annelik izni için mücadele etmiş olan Sudan Kadınlar Birliği lideri Fatima İbrahim'in ve onlardan önceki mücadeleciler kadınların geleneğini geleceğe taşıyorlar.

Sudan'da kadınlar sadece ekmek için mücadele etmiyorlar. Onlar "gül" de istiyorlar. Yani saygı görmeyi, hayata özgürce katılmayı, bunun için kendilerine zaman kalmasını, cinsiyet ayrımcılığı olmadan çalışmayı ve yaşamayı istiyorlar. Protestolara katılan bir kadın şunları söylüyor: "Çok umutluyum ve daha önce hiç bu kadar umutlu olmamıştım. Değişim için çok güçlü bir talep var ve biz kadınlar rejime karşı çok güçlü bir rol oynuyoruz. Şimdi geri dönüş yok!"

Hiçbir zulüm, hiçbir baskı ezilenlerin mücadelesini sonsuza dek durduramaz. Sudan'da bütün hakları ellerinden alınmış kadınların sokaklarda olması ve mücadelede öne çıkması bunun kanıtıdır. Emekçi kadınlar baskı ve zulüm son buluncaya kadar mücadelede önde olmaya devam edecekler.

*Başında örtüsüyle işçi kadınlar
en öndeler kol kola yürek yüreğe
dudaklarında bir ağızdan türküler var
kızlar gelinler illa kadınlar
"kahramanlık en çok onlara yakışıyor"*

Baladız'ın Harmanları Savrulur, Gün Gelir Hesap Sorulur!

■ Sefaköy'den bir işçi

1940'lı yıllar, İkinci Dünya Savaşından dolayı top tüfek seslerinin dünyada yankılandığı yıllardı. Türkiye ekonomisi de büyük hasar görmüştü. Anadolu topraklarının "itten aç yıldıktan çıplak" köylülerinin, kentlerde yaşayan yoksul işçilerinin çilesi bitmek bilmiyordu. Ekonomik yıkımın bedelini ödeyenler yine işçi ve emekçilerdi. Bu yıllarda işçilerin sendika kurması, grev ve toplu iş sözleşmesi yapması yasaktı. Savaş koşulları nedeniyle 1940 yılında "Milli Korunma Kanunu" uygulamaya sokularak İş Kanunu'nda yer alan çok sınırlı haklar bile ortadan kaldırılmıştı. İşçilerin hafta tatili hakları ellerinden alınmış, işten ayrılmaları yasaklanmıştı. Mükellefiyet ilan edilerek maden ocaklarında çalışma zorunluluğu getirilmişti.

Osmanlı'dan beri başından sopa eksik edilmeyen köylülerin hali de perişandı. Vergi üstüne vergi, baskı üstüne baskı... Köylüler bu yükün altında eziliyordu. Verginin yükünden, ağanın zulmünden kurtulmak için elde avuçta ne varsa satıp ya başka topraklarda ırgat oluyor ya da kentlerin yolunu tutuyorlardı. Köylülerin topraklarını sudan ucuza alan, ırgatları sudan ucuza çalıştıran, zenginliklerine zenginlik katan büyük çiftlik sahiplerinin ve toprak ağalarının keyfine diyecek yoktu. Köylüler topraksız kalıp yoksullaşırken, büyük toprak sahipleri uçsuz bucaksız araziler üzerinde cirit atıyordu.

Cumhuriyet'in ilk yıllarından İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar tek parti iktidarının kanatları altında palazlanan bu toprak ağaları Mecliste de cirit atıyorlardı. Savaş bitip dünyadaki dengeler değişince, Türkiye'de tek partili rejimden çok partili rejime geçildi. Ekonomide de siyasette de ipleri elinde tutmak isteyen toprak sahiplerinin yeni adresi Demokrat Parti (DP) oldu. Bunlardan biri de Isparta'nın en zengin ismi Abdullah Demiralay'dı. Demokrat Parti kurucu il başkanı olan Demiralay, Isparta'nın Baladız köyünün de ağasıydı. Baladız köylülerini canından bezdiren Abdullah Ağa'nın eli kolu güçlüydü, devlet de jandarma da arkasındaydı. Uyanık ağa köylüleri kandırır, çorak toprakları yüksek miktarda senet karşılığında köylüye verir, senetleri ödeyemeyen köylünün malına el koyardı. Tahsildar baskısı ve jandarma dayağı da cabasıydı. İşleri mahkeme kapılarında da çözülmeyen köylülerin sabrı tükeniyordu. Böyle sürüp gidemezdi...

1946 yazı, Baladız'ın harmanlarının savrulduğu vakti... Bir sabah köylüler toplaşıp Abdullah Ağa'nın konağına dayandılar. "Sulh olalım" dediler, Ağa olmadı. "Yırt senetleri!" dediler, Ağa yırtmadı. "Beyde insaf, kulda sabır kalmadı." Ağa, hakkını arayan köylülere silahını çekip ateş açarak cevap verince köylülerin öfkesi taşar. Ağa taşlanır. Kaçmaya çalışsa da köylünün elinden kur-

tulamayan ağa, aldığı darbelerle konağının önünde can verir. Olayın hemen ardından Isparta'dan gelen jandarmalar, 42 köylüyü tutuklar. Her birine 100 yıldan fazla hapis cezası verilir. Baladız'ın köylüleriyle aynı kadere mahkûm edilen, canı burnunda diğer köylüler celallemesin diye olay örtbas edilmek istenir. Ancak tüm çabalara rağmen ağanın zulmüne başkaldıran Baladız'ın hikâyesi duyulur. Ömrünü işçi ve emekçilerin acılarına, sevinçlerine, başkaldırılarına tercüman olmaya adanmış ozan Ruhi Su, Demiralay'ın zulmü altında inleyen Baladız köylülerinin başkaldırısını kaleme alır. Baladız'ın hikâyesi, Ruhi Su'nun sazının telinden kulaktan kulağa dilden dile dolanır: "Bindokuzyüz kırkaltının yazında/ Baladız'ın harmanları savrulur/ Demiralay toprağında, tozunda/ Ecel gelmiş kuşlar gibi çevrilir/ Çevrilir ağam... Haciz geldi ocakları bozuyor/ Kimi vergi, kimi sorgu yazıyor/ Can dayanmaz, kul canından beziyor/ Böyle olursa demir kalmaz, sivrilir/ Sivrilir ağam..."

Abdullah Ağa'nın Baladız'daki konağı

Acının, zulmün, sömürünün eksilmediği bu topraklar sayısız hikâyelerle doludur. Bu hikâyelerin zamanı, mekânı değişse de öznesi hiç değişmemiştir. Dün Abdullah Ağa'nın topraklarında ırgat olarak çalışanlar bugün Koçların, Sabancıların fabrikalarında azgın sömürü koşullarında çalışan işçilerdir. Çünkü Abdullah Ağaların yerini emeğimiz, canımız, kanımız üzerinden büyüyerek devleşen bugünün patronları almıştır. 1946'da zulme başkaldırıp hesap soran Baladız köylülerinin hikâyesi bu toprakların ezilenlerinin hikâyesidir.

Sonraki yıllarda, bu köylülerin çocukları işçileşmiş nice destanlar yazmışlardır. Kavel, Paşabahçe grevi, Derby işgali ya da 15-16 Haziran 1970'teki büyük işçi direnişi, MESS patronlarına karşı verilen şanlı grevler bu destanların bazılarıdır. İşçi sınıfı yeni hikâyeler yazmaya devam edecektir. ■

Gün Geçmiyor ki Ateş Düşmesin Ocağımıza

■ Gebze'den bir petrokimya işçisi

Gün geçmiyor ki bir lokma ekme için bir işçi kardeşimiz daha canından olmasın. Gün geçmiyor ki bir evlat daha babasız, annesiz kalmasın. Hayat ne güzel, ne yaşanılabilir bir şey olsa! Bir çiçeğin kokusunu içine çeker gibi solumak hayatın güzelliklerini. Bir kuşun uçuşuyla özgür hissetmek kendini. Bir lokma ekmeğe muhtaç olup, hangi fabrika köşesinde öleceğini düşünerek değil de tüm yemişleriyle ve renkleriyle doya doya doğayı yaşamak. Peki, bizi bu güzelliklerden alıkoyan kim? Yüz milyonlarca işçiyi ne alıkoyuyor doya doya gülmekten? Ne yazık ki sermayenin kâr hırsı. Her geçen gün iş cinayetlerinin artmasının kaynağı şüphesiz ki bu hırstır. Hele bir de işçi sınıfının örgütsüz olması, iş cinayetlerinin her geçen gün daha da artmasına yol açmaktadır.

8 Mayıs'ta, Gebze'de Işık Plastik fabrikasında, İmmihan Okumuş isimli işçi kardeşimiz gece vardiyasında çalışırken feci şekilde can verdi. Başörtüsü makineye takılan kadın işçinin boğularak iş cinayetine kurban gittiğini öğrendik. 12 Mayıs'ta yine Gebze'de meydana gelen bir başka iş cinayeti haberi içimizi yaktı. Gebze Tatlıkuyu Köprüsünde bir servis aracı başka bir araçla çarpıştı. Çarpışmanın etkisiyle 15 işçi yaralanırken bir işçi kardeşimiz yaşamını yitirdi. İş cinayetine kurban giden kardeşimizin adı Murat Karabakan'dı ve henüz 20 yaşındaydı. İşte bu kadar kolay biz işçiler için ölüm. Bu kadar ucuza gidiyor canlarımız. Bir kuşun bile yuvasından yere düşmesini üzüntüyle karşılıyoruz ve onu alır yuvasına koymaya çalışırız. Bir kediyi mahsur kaldığı ağaçtan kurtarmak için itfaiye seferber olur bazen. Peki, biz işçilerin bir kuş kadar, bir kedi kadar değeri yok mu? Neden biz en körpe çağlarımızda yuvamızdan, yaşamımızdan koparılıyoruz? Adına kaza dedikleri ama aslında düpedüz cinayet olan bu kahredici durum işçi sınıfının kaderi değildir.

Acı dolu bir haber de Urfa'dan. 17 yaşındaki Yakup Çetin kardeşimiz, Fırat Küçük Sanayi Sitesinde bir traktörü tamir ederken, hidrolik kollarına kafasının sıkışması

sonucunda iş cinayetine kurban gitti. Bir aile daha evlatsız kaldı. Bu çarkı bozuk düzende bir lokma daha ekme parası kazanmak ya da okul harçlığını çıkarmak isteyen nice evladımızın canına kıyıldı. İş cinayeti ne dil ne din ne de vatan tanıyor. Sermayenin maliyet olarak gördüğü iş güvenliği önlemlerini almaması, biz işçilerin hayatına mal oluyor. Bunun acı bir örneği daha, 7 Mayıs'ta İstanbul Bebek'te göçmen bir Afgan inşaat işçisinin hayatını kaybetmesiyle yaşandı. İnşaatın temelinde taş kesmeye çalışan göçmen işçi, taş kesme makinesinin diskinin, kasığındaki atar damara isabet etmesiyle kan kaybından yaşamını yitirdi.

Biz işçiler de en az patronlar kadar yaşamlarımıza değer veriyoruz. Ailemizi, çocuklarımızı, arkadaşlarımızı seviyoruz. Yeri geldiğinde "biz bir aileyiz" diyen, ufacak bir hak aramada bile "ekmeğine ihanet etme!" diyen sermaye sahiplerine soruyorum: Hani biz bir aileydik? Asıl ihanet içerisinde olan ve ekmeğimizle oynayan bu sömürü düzeninin ta kendisidir. Sadece iş elbisesi, baret ve iş ayakkabısı vererek önlem almak ve işçiden dikkatli olmasını beklemek çözüm değildir. Çözüm işin gerektirdiği güvenlik önlemlerini çağın ulaştığı son teknoloji ve bilgiye göre almaktır. Altyapıyı işçiyi koruyacak şekilde oluşturmaktır. İstatistiklere göre %98'i önlenbilir olan ama önlenmeyen ve fitratımız olduğu söylenen iş cinayetlerine hayır diyoruz.

Bizler bu çürümüş sermaye düzeninin "kullan at" insanları olmayacağız. Biz işçiler birer makine parçası değiliz. İnsanca yaşayabilmek için üretmek istiyoruz. Gözünü kâr hırsı bürümüş patronlar için, sermayenin paslı dişlileri arasında can vermek veya sakat kalmak istemiyoruz. Patronların sermayesini büyütme için değil doğaya, canlıya ve insan yaşamına saygı temelinde bir üretim yapısını istiyoruz. Bunu yapabilmek ve iş cinayetlerini durdurmak için işçi sınıfının mücadelesini yükseltelim. Önlem alması gerekenlere hesap sormadıkça onların ağızlarından iş cinayetlerinin kader olduğunu duymaya devam edeceğiz. Biz güzel ölmek değil, güzel yaşamak istiyoruz! ■

Derinden Gelen Kökler kitabında, Türkiye işçi sınıfı tarihinde çok önemli bir yeri olan Maden-İş Sendikasının mücadelelerine yer veriliyor. Hem de o mücadeleleri veren, o mücadelelere tanık olan işçilerin ağzından. Bu mücadele örnekleri, birleşen işçilerin haklarını aramakla kalmadıklarını, sermaye babalarının karşısında daha başı dik durabildiklerini de gösteriyor. Tıpkı o dönemlerde Hoover’de işçi temsilcisi olan Cevdet Zeydanlı’nın aktardığı gibi...

“İşçiler İdare Katında Önlük İliklemeyi Nasıl Bıraktı?”

Emre ve Gülok (Hoover) işyerlerinde sendika temsilciliği yapmış olan Cevdet Zeydanlı, Maden-İş’e üye olmanın anlamını şöyle anlatmıştı:

“Bir işyerinde Maden-İş Sendikası örgütlü olduğunda biz fabrikada çalışan işçiler, yalnızca iki yılda bir toplu sözleşme ile hakların alınmasını ve yaşam düzeylerimizin sadece ekonomik anlamda iyileşmesini yeterli görmüyorduk. Çünkü sözleşme sonuçlandıktan sonra fabrika sahibi patronlar, ‘Ben istenen ücreti pazarlık sonucu da olsa veririm ama fabrikada istediğimi yaparım’ diye düşünüyorlardı. İşte tam bu noktada Maden-İş’in özelliği ortaya çıkıyordu. Bu özelliğe çalıştığım her işyerinde tanık oldum.

Askerlik dönüşü 700 kişilik Gülok (Hoover) işyerinde çalışmaya başlamıştım. Yaklaşık bir yıl sonra temsilci seçiminde yaptığımız çalışma ile temsilci seçilmiştim.

İşyerindeki sorunlarımızı personel müdürü ile görüşmeye gittiğimizde işçi arkadaşlarımla büro kısmında işleri olup koridorda bir yere geldiklerinde, önlüklerini iliklediklerini fark ediyordum. Arkadaşlarımla bu koridorda adeta resmi geçitte yürür gibi davranmalarının nedenini merak ediyordum. Daha sonra farkına vardım ki, fabrikanın idari kısmı bu koridordaydı ve personel müdürü ile holdingin mali işler sorumlusunun odaları yan yanaydı. Koridorda önlüklerin iliklenmesinin nedenini öğrenmiştim artık...

İşçi üye kardeşlerimin bu hareketleri beni çok rahatsız ediyordu. Bir fırsatını bulup personel müdürü ile mali işler sorumlusunun ve bunlara bağlı diğer kısım amirlerinin tezgâhta bizzat üretim yapan işçiler üzerindeki hiyerarşik baskısını yıkmak gerekiyordu.

Bana göre bu baskının nedeni korkuydu. Oysa bizim haklarımızı ararken hiçbir şeyden korkmamamız gerekiyordu. Fabrikadaki üretimin biz çalışanlar olmadan yapılamayacağını bir fırsatını bulup personel müdürü ve diğer holding yöneticilerine bir şekilde anlatmalıydık. Çünkü bu kişilerin tezgâhta çalışanlara küçümseyerek tepeden bakması beni rahatsız ediyordu.

Beklediğim fırsat bir süre sonra elime geçti. Bir gün öğle paydosunda yemek yemeye çıktığımda 40-50 kişiye yemek yetmediğini gördüm. Dışarıdan gelen polislere bizim yemeklerimiz verilmişti. Aşağı kata inip personel müdürü ile toplu sözleşmemize göre kalori ve miktar bakımından doyurucu olması gereken bir öğün yemeğimizin neden başkalarına verildiğini tartışmaya başladım. Ses tonları yükselince yan odadaki mali işler sorumlusu benim üzerimde baskı kurmak için “Beyler ayıp oluyor, yüksek sesle konuşmak terbiyesizliktir” dedi. Ben de ona “terbiyesiz sana benzer. Sen konunun dışındasın, lütfen müdahale etmeyin” dedim.

Bu olaydan sonra işçi kardeşlerim o koridordan geçerken resmi geçitteki gibi önlüklerini iliklemeyi bırakıp rahat yürümeye başladı.

İşte T. Maden-İş Sendikası’nın seminerlerinde bizlere öğretilen de buydu. Sendikacılığın sadece ücret zammı almaktan ibaret olmadığını bu seminerlerde öğrenmiştik. Demokratik haklarımızın da bulunduğunu, çalışma şartlarının insan onuruna yaraşır olması gerektiğini Maden-İş saflarında kavradık.

İşgücümüzü satıyoruz diye kimsenin bizi ezmesine müsaade etmemiz gerekmiyordu çünkü.” ■

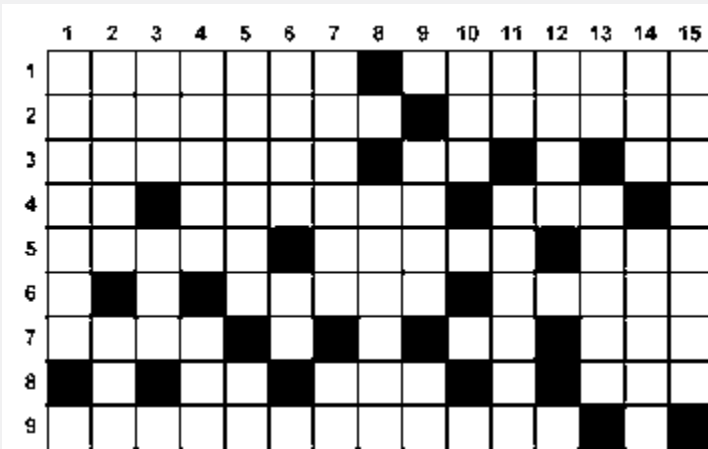
Yeni Bir Dünya Kurmak İçin

Aynı kapılardan aynı sokaklara çıkıyoruz.
Güneş,
herhangi birimize daha cömert değil.
Yıldızlar,
birimiz için parlamıyor sadece.
Toprak ana cömert olabildiğince.
Tarlalarda sarı buğday başakları,
dalında şeftali, erik, muz,
ve sahip olduğumuz hiçbir şey
kimsenin tapulu malı değil.
Çocuklar açlıktan ölüyorsa
anaların sütü kesilmişse eğer
kuraklık azizlik etmişse
yani açlığın nedeni kuraklıksa
tanrı yalnız yoksulları mı cezalandırıyor?
Neden sadece onlar açlıktan ölüyor?
Aynı kapılardan aynı sokaklara çıkıyoruz.
Uzun uzun asfalt yollar döküyoruz birlikte,
kumaşı hep beraber dokuyoruz fabrikada
taşkömürünü hep birlikte çıkarıyoruz,
canımız pahasına
yerin yüzlerce metre altından.

Toprağı hep birlikte sürüyoruz aç kalmasın diye
insanlar
ve ayakkabılar
telefon telleri
makinalar, saban, traktör, petrol, cam
ve kap kacak
ve kalem defter
gömlek kazak
ve daha
ve daha nice şeyler yapıyoruz
hayat devam etsin diye.
Oysa anlamıyorum
çocuklar neden açlıktan ölüyor bizler çalışırken
ölesiye?
Aynı kapılardan aynı sokaklara çıkıyoruz.
Birlikte yaratıyoruz bütün dünya nimetlerini
birlikte yaşıyoruz açlığı ve alıyoruz payımıza düşeni
hayatı var ederken birlikteyiz
birlikte olmalıyız yeni bir dünya kurarken yeniden
çünkü biz
YAŞAMIN ÜRETEN ELLERİYİZ.

Ziya Egeli

İşçinin Bulmacası

Soldan Sağa

1. DİSK'in kapatılmak istenmesine karşı 1970'te gerçekleşen 2 günlük büyük işçi direnişinin ayı. Bununla birlikte.
2. Ek olarak. Futbol sahasında orta yuvarlak.
3. Lale bahçesi. Satrançta L biçiminde hareket eden taş. İridyum elementinin simgesi.
4. İlave. Tekke. Arının ürettiği
5. "... İnanır" Tatar Ramazan filminin başrol oyuncusu. Sinirlendirmek, rahatsız etmek. Saf, temiz.
6. Orta. Koyun veya keçi sürüsü.
7. İtalya'nın başkenti. Kuzu sesi. Deniz veya göl suları ile çevrilmiş küçük kara parçası.

8. Eski Mısır inancında güneş tanrısı. Çok taneli bir meyve. Hükümdar.
9. Hazıranda Ölmek Zor şiirini yazan şairimiz.

Yukardan Aşağıya

1. Hileci.
2. İlgı. O yer.
3. Saçları ağarmış ihtiyar kimse. Deli. Yapıları dış etkilerden korumak amacıyla üzerlerine yapılan çoğu kiremit kaplı bölüm.
4. Acele. Uzaklık, mesafe.
5. Saklanmış, biriktirilmiş şey. En kısa zaman.
6. Cesaret, cüret, kudret. Utanma duygusu.
7. Beyaz, sarı renkte soğanlı bir süs bitkisi. Çıplak resim.
8. Futbolda takım arkadaşına rakip oyuncular arasından geçirilerek atılan pas.
9. Kendi kendine söz vererek bir işi üzerine alma, ant. Müzikte bir nota.
10. Birine göre alt aşamada olan kimse.
11. Su. Çölde, çadırda yaşayan göçebe.
12. Mitolojide kendi kullerinden yeniden doğduğuna inanılan kuş.
13. Fit ölçü biriminin kısaltması. Yufka inceliğinde açılmış uzun sade pide.
14. Olağandan büyük. Radyo dalgalarının yankısını alarak cisimlerin yerini ve uzaklığını bulabilen cihaz.
15. Yolluk.

Geçen Bulmacanın Çözümü

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	O	L	A	Ğ	A	N	Ü	S	T	Ü	O	E	L	İ
2	L	I	F	R	A	F	I	N	E	R	I	A	L	
3	I	L	E	T	I	M	C	T	I	L	E	R	I	
4	G	A	R	E	Z	M	I	A	M	E	D	K		
5	A	I	R	A	N	M	E	N	E	M	E	N		
6	R	E	N	K	A	B	R	L	M	E	S			
7	Ş	R	I	H	Z	A	R	K	A	K	Ş	I		
8	İ	K	A	M	I	N	E	R	A	L	A	L	I	T
9	E	R	K	K	U	T	U	P	L	A	Ş	M	A	

İşçilerin Sordukları/71

Şirket satılırsa, devredilirse ya da isim değiştirirse kıdem tazminatını talep edebilir miyim?

Bir şirket, isim değiştirmeden satış yoluyla bir başka kişi veya firma bünyesine geçebilir, özelleştirilebilir ya da kiralanabilir. Şirketin bir bölümü taşeronla devredilebilir yahut patron değişmezken şirket isim değiştirilebilir. 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 6. Maddesine göre bu durumlarda işçilerin iş sözleşmeleri aynen geçerli olur. İşçinin sözleşmesini feshetmesi için haklı sebep oluşmaz. İşçi devirden önce olduğu gibi çalışmaya devam eder. Bu nedenle işçi kıdem tazminatını talep edemez.

Şirket satılırsa, devredilirse ya da isim değiştirirse hak kaybı yaşar mıyım?

Şirketin satılması, devredilmesi, isim değiştirmesi durumlarında yeni patron devri gerekçe göstererek işçiyi işten atamaz. İşçi alacakları konusunda herhangi bir hak kaybı yaşamaz.

- Yeni patron devir sırasındaki işçi alacaklarından yükümlü olur. İşyerinin veya bir bölümünün devri ile birlikte yeni patron, işçilerin tüm hak ve borçlarını üstlenmiş olur. Fakat ilgili kanun maddesi eski patronun sorumluluğunu da ortadan kaldırmamaktadır.
- Devredilen bir işyerinde işçilerin; fazla mesai, prim, ikramiye, hafta tatili, genel tatil ve/veya ücret alacakları varsa ödeme sorumluluğu 2 yıl süreyle hem eski hem de yeni patronunda bulunmaktadır. İşçi, bu alacaklarını her iki patronundan birden isteyebilir. Devir tarihinin üzerinden 2 yıl geçmişse eski patronun ödeme sorumluluğu kalkar, yeni patronun ise devam eder.
- İşyeri devri ile birlikte iş sözleşmesi sona ermediğinden gerek kıdem ve ihbar tazminatı, gerekse de ücretli yıllık izin haklarının belirlenmesinde devir öncesi ve devir sonrası toplam çalışma süresi esas alınır.
- Eski patronun sorumluluğu sadece devirden önce doğmuş haklar için 2 yıllık süre ile sınırlandırılmıştır.

Kıdem tazminatı devirden önce doğan bir hak değil, iş akdinin feshedilmesiyle doğan bir haktır. Dolayısıyla kıdem tazminatı için eski işverenin sorumluluğunda süre sınırlaması yoktur. Bu yüzden işten çıkarılması ya da haklı nedenlerle iş akdini feshetmesi durumunda işçi devir öncesi oluşan kıdem tazminatı hak edişini eski patrone talep edebilir. Burada yasal zamanaşımı süresine uyulmalıdır. Yargıtay kararlarında kıdem tazminatının işyeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanması gerektiği belirtilmektedir. Bununla birlikte, işyerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları, işçiyi çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır.

- Kullanılmayan yıllık izin ücreti ve ihbar tazminatı iş sözleşmesinin feshedilmesiyle, bu yönüyle yeni patron döneminde doğan/doğacak olan haklar olduğu için işçinin tek muhatabı yeni patroneur.
- Şirket isim değişikliğine giderse kıdem süresi ölmez, işçi haklarında kayıp yaratmaz. Fakat bu noktada şirket işyeri numarasının aynı olması gerekmektedir. İşçiler e-devlet üzerinden işyeri numarasını sorgulatabilir, bordrolarını kontrol edebilirler. Yeni şirket yetkililerinden haklarının yeni unvanlı şirkette devam ettiğine dair devir sözleşmesi isteyebilirler.
- İlgili yasa maddesi bu hükümlerin sadece iflas dolaşısıyla malvarlığının tasfiyesi sonucu işyerinin veya bir bölümünün başkasına devri halinde uygulanmayacağını ortaya koymuştur.

Gerek işyeri veya bir bölümün devri gündeme geldiğinde gerekse de şirket isim değiştirdiğinde işçilerin oldukça uyanık ve dikkatli olması gerekmektedir. Patronlar cambazlıkta sınır tanımıyorlar ve işçilere sanki prosedür gereğiymiş gibi yeni iş sözleşmeleri imzalıyorlar. Böylece işçilerin kıdem tazminatlarını, yıllık izin haklarını gasp ediyorlar. İşçilerin bu tür durumlarda hak kayıpları yaşamamasının tek bir yolu bulunuyor. O da haklarını bilmekten ve işyerindeki diğer işçilerle güçlü birlikler kurmaktan, örgütlenmekten geçiyor. ■

Kıdem Tazminatımıza Dokunma!

Siyasi iktidar, kıdem tazminatını bir fona aktarmak ve zamanla ortadan kaldırmak üzere yeniden harekete geçmiş bulunuyor. Ekonomi Bakanı Albayrak, kıdem tazminatını fona devretmekle kalmayacaklarını, BES'i de zorunlu hale getireceklerini açıkladı. Böylece kıdem tazminatı fona aktarılarak işçilerin iş güvencesi yok edilmek isteniyor.

Kıdem tazminatı işçi sınıfının en önemli kazanımlarından birini oluşturuyor. İşten atmaları zorlaştırmak için uzun yıllar mücadele veren işçi sınıfı, bu sayede kıdem tazminatı mekanizmasını patronlara kabul ettirmeyi başarmıştır. Yani kıdem tazminatı, patronların işçilere verdiği bir armağan değildir. İster ikramiye, ister prim, isterse yakacak ve giyecek gibi sosyal yardımlar olsun; bunların tamamı işçinin işgücü tutarının bir parçasıdır. İşçiye hangi biçim altında ödenirse ödensin bu değişmez. İşte bu nedenle kıdem tazminatı da işçinin işgücü tutarının içinde yer alır. Yani kıdem tazminatı işçinin ödenmemiş ücretinin bir parçasıdır.

Bir anlamda ücretin sonraya bırakılan ve içeride tutulan kısmını oluşturan kıdem tazminatının amacı, işçi için iş güvencesi oluşturmaktır. Böylece tazminat ödemek istemeyen patron işçiyi kolayca işten atamaz. İşten atılan ve kıdem tazminatını alan işçi ise, işsizlik döneminde geçinebileceği bir gelir elde etmiş olur. Ancak işçiler örgütlü olmadıkları ve haklarını bilmedikleri için, bu haktan çok az işçi yararlanabiliyor. AKP hükümeti ise, bu sonuçtan hareketle işçilerin iş güvencesine saldırıyor.

İktidara göre işçilerin yüzde 80'i kıdem tazminatı alamıyor ve fonla birlikte tüm işçiler kıdem tazminatı alacak. Oysa hükümetin derdi işçiler değil, sermaye için bir fon oluşturmaktır. Eğer hükümet gerçekten işçileri düşünüyorsa, o zaman sorunun çözümü çok kolaydır. Meselâ bizzat yaygınlaştırıp kalıcı hale getirdiği taşeronluk sistemini ve kiralık işçilik düzenlemesini yasaklayarak işe başlayabilir. Çünkü taşeronluk ve işçi kiralama sisteminde işçilerin bir yılı doldurmalarına ve kıdem tazminatına hak kazanmalarına izin verilmiyor. Keza tüm işçilerin kıdem tazminatı alabilmesi için çok basit bir düzenleme yeterlidir: Hükümet, kıdem tazminatına hak kazanmak için gerekli olan bir yıllık zorunlu süreyi kaldırabilir ve ayrıca

tazminat ödemeyen patronlara ağır cezalar uygulayabilir.

İşte sorunun çözümü bu kadar basit... Ama gerçek şu ki AKP'nin böyle bir derdi yoktur. Siyasi iktidar ve Bakan Albayrak'ın amacı patronların arzusunu hayata geçirmektir. Patronlar sınıfı, kıdem tazminatı engelinden kurtulmak ve istedikleri zaman istedikleri işçiyi işten atmak istiyor. Kıdem tazminatının fona aktarılmasıyla işgücü maliyetleri de ucuzlamış olacak. Böylece işçiler hem iş güvencelerini hem de ücretlerinin sonraya bırakılan kısmını kaybetmiş olacaklar.

Fon mantığı ile kıdem tazminatının varlık nedeni birbiriyle taban tabana zıttır. Hükümet kıdem tazminatını fona aktarma adı altında, işten atmaları frenleyen mekanizmayı ortadan kaldırmak istiyor. Kurulacak fon, bu mekanizmanın yerine geçmeyecek. İşten atmaları frenleyen mekanizmayı kaldıran iktidar, "fonla birlikte tüm işçiler kıdem tazminatı alacak" diyerek işçileri para tuzağına çekiyor. Oysa paranın sermayeye peşkeş çekileceği açıktır ve sahte vaatlere kanmayıp kıdem tazminatı hakkımızı korumamız gerekiyor.

Bilelim ki, fondan işçilerin para alması hiç de kolay olmayacak. Ayrıca hükümetin niyeti, 30 günlük brüt ücret üzerinden hesaplanan kıdem tazminatını 15 güne düşürmektir. Başlangıçta sendikaların ve işçilerin tepkisini yatıştırmak için kıdem tazminatı 30 günlük net ücret üzerinden hesaplanırmış gibi yapılsa da, fon kabul edilmez bu süreyi derhal düşürme yoluna gitmekten geri durulmayacaktır. Daha da önemlisi, işçinin fondan para çekebilmesi için 10-15 yıl çalışması gerekecek. Fon üzerinde hiçbir denetim hakkı olmayan işçilere, fonun nasıl kullanılacağına dair fikirleri de sorulmayacak.

İşçilerin önüne dikilen engeller tesadüf değil. Çünkü iktidarın amacı, hem patronları memnun etmek hem de dilediği gibi kullanabileceği bir fon kurmaktır. Hükümet, işçilerin parasını borçlanmak için garanti olarak gösterebilecek, borçlarını bu fondan ödeyebilecek, işsizliği azaltma bahanesiyle patronlara peşkeş çekecek! Kıdem fonunun nasıl kullanılacağını görmek için dönüp işsizlik fonunun nasıl kullanıldığına bakmak yeterlidir. Öyleyse hep birlikte sesimizi yükseltelim: Kıdem tazminatımıza dokunma! ■